

ARNHEM GELETTERD

'Een betere taalbeheersing zorgt ervoor dat mensen zelfredzamer, sociaal actiever en gelukkiger zijn en minder kans hebben op armoede'

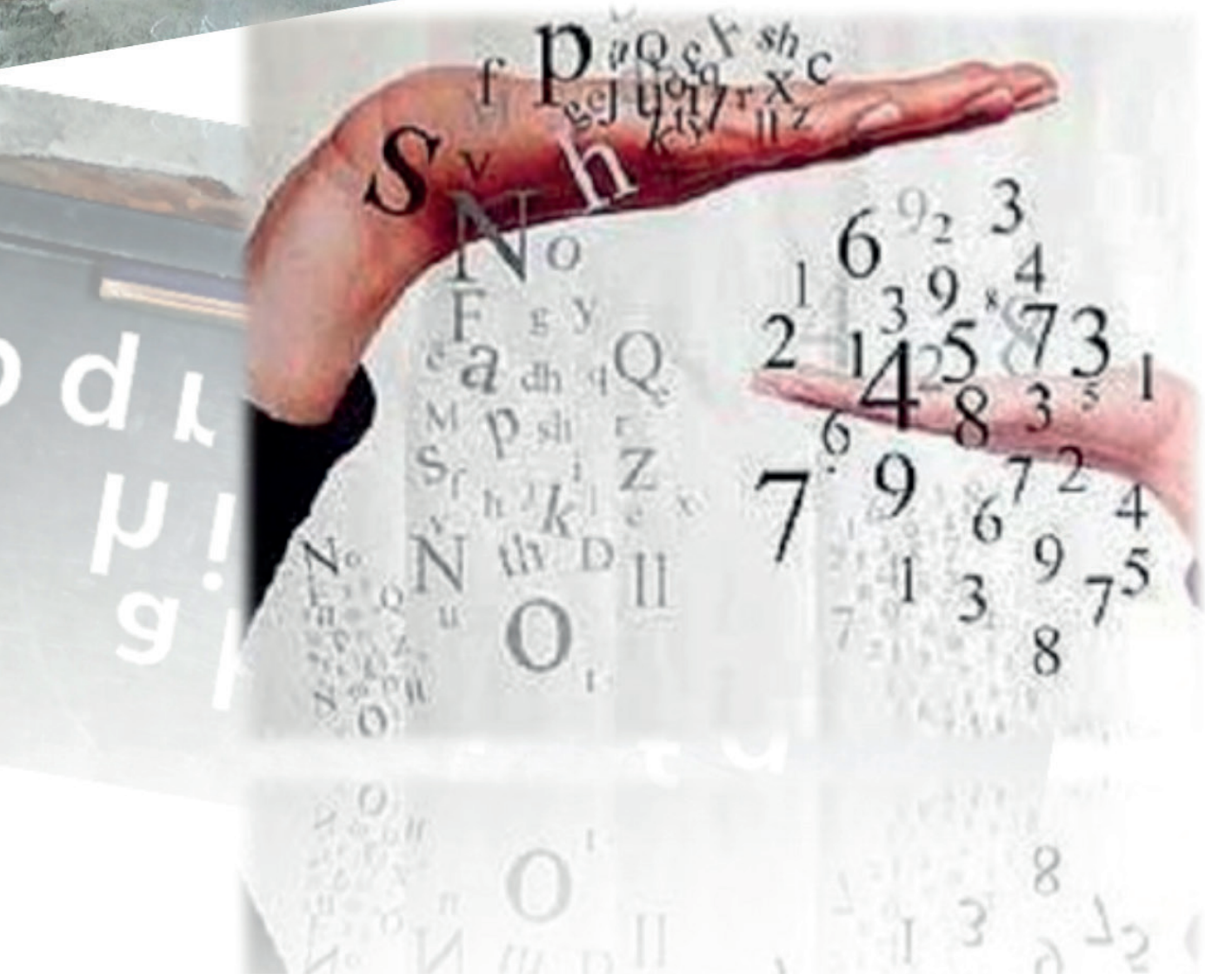
Aanpak laaggeletterdheid in Arnhem 2018-2019

0 | Inhoudsopgave

1	Wat is er aan de hand?	4
	Geletterd versus laaggeletterd	4
2	Waar staan we voor, waar gaan we voor?	6
	De kern van het kernteam	6
3	De aanpak: hoe en wat	7
	De doelgroep	7
	Vindplaats: levensdomeinen	7
	Stad of wijk?	7
	Het taalhuis en de taalpunten	8
	De Arnhemmer centraal	8
4	De aanpak: actielijnen 2018-2019	9
	De vier actielijnen	9
	Preventie	9
	Actieplan laaggeletterdheid 2018-2019	10
5	Organisatie, rollen en taken	12
	Kernteam laaggeletterdheid	12
	Gemeente Arnhem	12
	Kwartiermaker plan van aanpak en coördinator Taalhuis	12
6	Begroting	13
Bijlagen		14
Bijlage 1	Volwasseneneducatie / laaggeletterdheid	14
Bijlage 2	Wat is er al?	15
Bijlage 3	Wetgeving en beleid	17
Bijlage 4	Begrippenlijst	18

augustus 2018
kernteam laaggeletterdheid Arnhem

a b c d e f g
h i j k l m n o
p q r s t u v w x y z

1 | Wat is er aan de hand?

‘Geletterdheid omvat luisteren, spreekvaardigheid, lezen, schrijven, gecijferdheid (rekenen) en in dat kader het gebruiken van alledaagse technologie om te communiceren en om te gaan met informatie.’ (Bron: Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap).

Geletterd versus laaggeletterd

Wie geletterd is, heeft meer mogelijkheden om mee te doen in de samenleving. Geletterde mensen hebben meer kans op het vinden én behouden van werk en zijn beter in staat om overzicht te houden over hun financiën. Ze kunnen lezen wat gezonde voeding is en bijsluiters begrijpen. Deze mensen kunnen hun kinderen voorlezen, zodat óók zij sterker worden in taal.

Wie laaggeletterd is, heeft moeite met rekenen, lezen en begrijpen van relatief eenvoudige teksten, in digitale vorm of op papier. Laaggeletterdheid maakt mensen kwetsbaar en zorgt vaak voor schaamte, een slechtere gezondheid en minder kansen op de arbeidsmarkt. Veel van deze mensen kunnen niet een bijsluiter van medicijnen lezen, zijn niet in staat brieven van de belastingdienst te lezen of een sollicitatiebrief te schrijven. Tekort aan digitale basisvaardigheden belemmert hen bijvoorbeeld ook om deel te nemen aan de E-overheid.

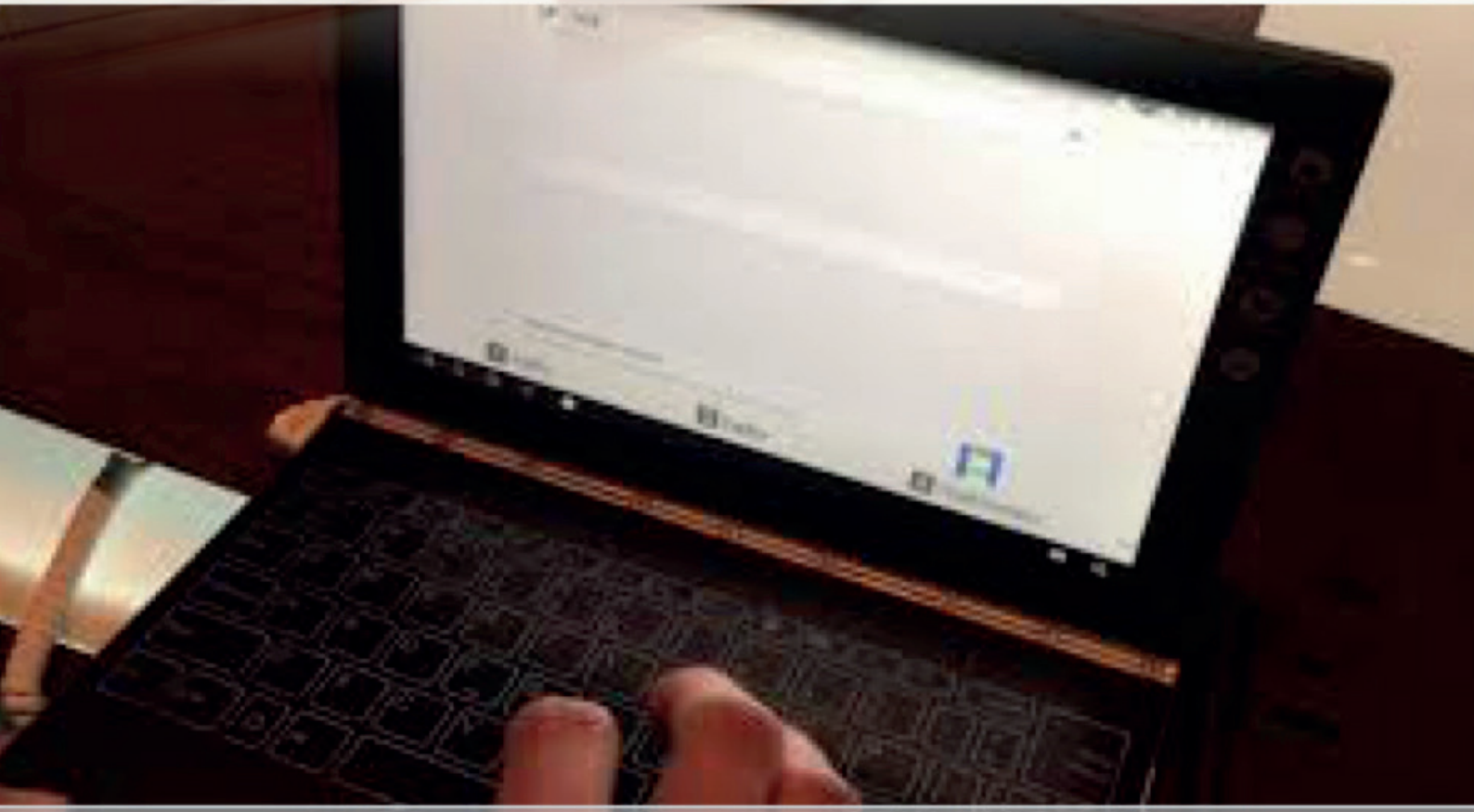
Naar schatting 8 tot 11% van de Arnhemmers tussen 16 en 65[1] jaar zijn laaggeletterd. Bijna 70% hiervan heeft Nederlands als moedertaal. Vooral zij vinden het vaak moeilijk om toe te geven dat ze moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en het werken met digitale systemen. Deze inwoners schamen zich, zijn onzeker, niet op de hoogte van de mogelijkheden om aan deze vaardigheden te werken of durven hieraan niet deel te nemen. Zo ontstaat een kloof tussen vraag en aanbod, met aan de ene kant de inwoner met een taalbehoefte en aan de andere kant de mogelijkheden, het beschikbare aanbod. Het is aan maatschappelijke organisaties en overheden om deze kloof te overbruggen.

Omdat het digitaal vaardig zijn steeds belangrijker wordt, is het gebruik van het begrip ‘versterken basisvaardigheden’ toegevoegd. Als we hier praten over terugdringen van laaggeletterdheid bedoelen we daarmee: de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid én het versterken van digitale basisvaardigheden.

Om bestaande laaggeletterdheid te bestrijden en verdere toename te voorkomen, gaat het kernteam laaggeletterdheid Arnhem in 2018-2019 extra inzetten op de aanpak van laaggeletterdheid om ervoor te zorgen dat alle Arnhemmers naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Dit document beschrijft de aanpak. Een verklaring van alle begrippen in deze aanpak en aanvullende informatie als duiding voor de inhoud staan in de bijlagen.

[1] Bron: Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland. Publicatie van Stichting Lezen en Schrijven, in samenwerking met Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) Maastricht University, 2016

2 | Waar staan we voor, waar gaan we voor?

Laaggeletterdheid is een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. Om laaggeletterdheid te bestrijden, verankeren we de aanpak in de Arnhemse samenleving. Samen met inwoners, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties.

De kern van het kernteam

Het kernteam laaggeletterdheid Arnhem vindt het belangrijk dat laaggeletterden worden bereikt en opgeleid. Dat zij worden aangemoedigd en ondersteund in het ontwikkelen van hun basisvaardigheden[2] zodat zij hun zelfredzaamheid en daarmee hun mogelijkheden vergroten om mee te doen in de samenleving.

Elke organisatie[3] binnen het kernteam werkt op haar manier aan de bestrijding van laaggeletterdheid. Binnen het kernteam bundelen we onze kennis, ervaring en ingang tot de doelgroep. Samen zorgen we voor een structuur die het mogelijk maakt om de doelgroep te bereiken en de kloof naar passend aanbod te overbruggen.

Onderstaande uitgangspunten zijn gebruikt bij het formuleren van de doelen van de aanpak.

Uitgangspunten

- Inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond worden momenteel makkelijker bereikt dan inwoners met Nederlands als moedertaal. Onder de laatste groep heerst een taboe op en leeft een sterk schaamtegevoel over het onvoldoende kunnen lezen en schrijven. Zij zijn vaak een ster in het verbergen van hun probleem.
- Veel laaggeletterden ervaren door schaamte en negatieve associaties met onderwijs een hoge drempel om een taaltraject te volgen.
- Laaggeletterden hebben op verschillende levensdomeinen contact met professionals. Wijkcoaches, medewerkers van consultatiebureaus en kinderdagverblijven, sociaal raadslieden, welzijnswerkers en consulenten werk & inkomen zijn in de positie om signalen van laaggeletterdheid op te merken.
- Bovengenoemde professionals kunnen een schakelrol vervullen in het signaleren en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid. Een vertrouwensband is hierbij essentieel.
- We beginnen niet bij ‘0’, er is al een aanbod beschikbaar dat inzet op het verbeteren van basisvaardigheden, waaronder taal- en rekentrajecten en digitale vaardigheden.
- Taalambassadeurs zijn ervaringsdeskundigen. Met hun advies en ervaring zijn zij een belangrijke ingang naar de doelgroep.

Doelen

- Bewustwording: het vergroten van
  - bekendheid en bespreekbaarheid van laaggeletterdheid
  - bewustzijn over persoonlijke en maatschappelijke impact van laaggeletterdheid, vooral op de levensdomeinen gezin, gezondheid, geld en werk.

  Dit gebeurt op alle niveaus: onder inwoners van Arnhem, uitvoerders die werken voor organisaties op het gebied van welzijn, participatie en gezondheid, op management- en bestuurdersniveau en binnen de politiek.
- Meer signalering en doorverwijzing door professionals naar aanbod.
- Er is een samenhangend aanbod aan voorzieningen (formeel en non-formeel onderwijs) voor de doelgroep beschikbaar en inzichtelijk.
- Het aanbod is onderling verbonden zodat deelnemers kunnen doorstromen naar een passend vervolgtraject (doorgaande ontwikkel- en leerlijn).
- Ontwikkeling van het Taalhuis[4], met taalpunten in wijken. Het Taalhuis heeft expertise over en voor de doelgroep, kent het beschikbare aanbod en zorgt dat dit aanbod bekend is.
- Meer inzicht in het bereik en effect van het aanbod. Zowel in het formele als het non-formele aanbod worden passende monitoringsinstrumenten ingezet om resultaten te meten.

[2] Onder basisvaardigheden worden taal-, reken- en digitale vaardigheden verstaan.

[3] In het kernteam zijn Rijnstad, Stichting PAS, Rijn IJssel, Bibliotheek Arnhem, Stichting Lezen en Schrijven en de gemeente Arnhem vertegenwoordigd.

[4] Het Taalhuis is een samenwerkingsverband tussen de verschillende taalpunten in de stad. De coördinator is hierin de spin in het web.

3 | De aanpak: hoe en wat

De doelgroep

De aanpak is voor alle doelgroepen, maar we leggen de focus op laaggeletterden met Nederlands als moedertaal (NT1). Volgens onder meer Stichting Lezen en Schrijven vormen zij bijna 70% van de totale groep laaggeletterden. Dat percentage zien we (nog) niet terug bij de deelnemers aan het aanbod. Dit zijn vooral inwoners die op latere leeftijd Nederlands leerden (NT2). Voor de groep NT2 ligt de drempel lager om taalproblemen bespreekbaar te maken: voor de laaggeletterde zelf, maar ook voor de professional. Laaggeletterden met Nederlands als moedertaal doen juist hun best om het probleem voor hun omgeving te verbergen. En dit doen ze goed, want professionals herkennen signalen onvoldoende. Worden de signalen wél herkend, dan vinden professionals het moeilijk om laaggeletterheid bespreekbaar te maken. Omdat de kloof tussen de behoeftevraag van de inwoner en het aanbod bij groep NT1 groter is dan bij de groep NT2-ers, richten we onze aanpak vooral op de NT1-doelgroep. Maar we sluiten de groep NT2 niet uit. Ook voor hen blijft het belangrijk dat er passend aanbod van mogelijkheden is om aan de basisvaardigheden te werken en dat dit aanbod inzichtelijk en toegankelijk is.

Stad of wijk?

We werken aan een integrale aanpak waarbij we inwoners en professionals vanuit verschillende levensdomeinen betrekken. Arnhem als stad is te groot om in één keer een dergelijke aanpak uit te rollen. Daarnaast heeft elke wijk zijn eigen karakter en sociale kaart om rekening mee te houden. Daarom starten we in de wijken Geitenkamp en Malburgen. Maar we beginnen niet volledig blanco.

Enkele jaren geleden is in Presikhaaf ‘To-taal-plan Presikhaaf’ opgezet, met als doel: professionalisering van taalvrijwilligers, betere afstemming van taalactiviteiten in de wijk en een vloeiende (leer)lijn in de wijk zodat wijkbewoners op hun eigen taalniveau in- en doorstromen én groeien naar hun taalniveau. De opzet en ervaringen van ‘To-taal-plan’ worden gebruikt bij de aanpak van laaggeletterdheid in de andere wijken. De focus op Malburgen en Geitenkamp sluit andere wijken niet uit. Inwoners uit de hele stad kunnen zich aanmelden voor een traject en waar initiatieven ontstaan, wordt gekeken hoe het kernteam laaggeletterdheid daar een rol in kan spelen.

Vindplaats: levensdomeinen

Het beheersen van de basisvaardigheden, zoals lezen en schrijven is geen doel op zich.

Het draagt bij aan zelfredzaamheid van mensen op verschillende levensdomeinen. In onze aanpak richten we de focus op vier levensdomeinen: gezin, gezondheid, geld en werk. Deze levensdomeinen vormen de ingang om de doelgroep te vinden. Juist op deze domeinen komen professionals in contact met inwoners en kunnen zij laaggeletterdheid niet alleen signaleren en bespreekbaar maken, maar ook de inwoner motiveren om gebruik te maken van het aanbod. Daarnaast biedt deze vier levensdomeinen een uitgelezen kans om de problematiek niet per domein afzonderlijk maar integraal op te pakken en aan te pakken.

Het Taalhuis en de taalpunten

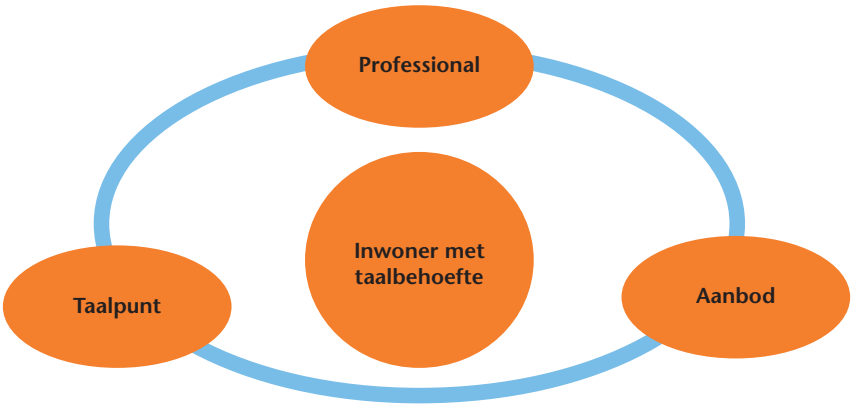
Het Taalhuis krijgt een centrale functie bij het adviseren, verwijzen en monitoren van inwoners. Het:

- beantwoordt vragen over laaggeletterdheid en de educatiemogelijkheden in Arnhem
- geeft of organiseert voorlichting
- heeft overzicht van het educatieve aanbod in de wijk
- zorgt voor een eerste screening en verwijzing naar aanbieders voor intake
- speelt een rol in participatie (stage) in de wijk
- signaleert behoefte aan aanbod
- monitort binnen het non-formeel aanbod aantallen cursisten, resultaten en doorverwijzingen.

Het Taalhuis is de overkoepelende term voor de samenwerking van verschillende taalpunten in Arnhem. Er zijn Taalpunten in meerdere wijken en een stedelijk taalpunt voor waar (nog) geen taalpunt in de wijk is.

Er wordt een coördinator aangesteld die stadsbreed het overzicht houdt op de activiteiten en zorgt voor samenhang en samenwerking. Denk daarbij aan monitoring, scholing voor vrijwilligers, overzicht aanbod en onderlinge doorverwijzing.

Elk taalpunt heeft een centrale positie in de wijk: expertise over laaggeletterdheid en het aanbod in de wijk is hier aanwezig. Zowel inwoners, professionals als vrijwilligers kunnen met hun vragen bij de taalpunten terecht. Vanuit Bibliotheek Arnhem zijn op dit moment drie taalpunten: Rozet, Kronenburg en Presikhaaf. In Presikhaaf is verder een centraal punt dat wordt bemenst door Rijnstad. Een Taalpunt kán een fysieke plek zijn, maar is ook mobiel. Om de toegankelijkheid te vergroten, wordt zoveel mogelijk aangesloten op de vraag vanuit de wijk en op eventuele andere voorzieningen, zoals een wijkcentrum of een financieel café.

De Arnhemmer centraal

Bovenstaande weergave laat zien dat de inwoner centraal staat. Daaromheen bevinden zich:

- de professional die een relatie heeft met de inwoner op basis van bijvoorbeeld een zorg- of participatievraag. Denk hierbij aan een schuld-hulpverlener, consulent werk & inkomen of wijkcoach. In het contact met de professional kan de behoefte van de inwoner op het gebied van de basisvaardigheden aan de orde komen
- het Taalpunt
- het aanbod van mogelijkheden om de basisvaardigheden te ontwikkelen/te vergroten

De professional kan met de inwoner rechtstreeks naar de aanbieder, maar als meer ondersteuning of advies wenselijk is ook naar het Taalpunt.
Het Taalpunt onderhoudt de relaties met enerzijds de professionals (informeren en ondersteunen) en anderzijds de aanbieders om goed te weten wat het aanbod is en om te volgen of dit voldoende en passend is bij de vraag.

4 | De aanpak: actielijnen 2018-2019

De aanpak bestaat uit vier actielijnen: bekendheid en bewustwording, signalering en toeleiding, aanbod en monitoring. Deze komen overeen met de lijnen zoals uitgezet in het landelijk programma 'Taal voor het leven'. Hieronder wordt per onderdeel beschreven wat we gaan doen. Het totaal is de uitwerking van de doelen uit hoofdstuk 2.

De vier actielijnen

Actielijn 1. Bekendheid en bewustwording
Uit reacties om ons heen blijkt dat inwoners en organisaties zich niet of onvoldoende bewust zijn van (de omvang van) laaggeletterdheid. Laat staan van de impact die het heeft op het persoonlijk leven van de laaggeletterde en op de maatschappij. Ook het aanbod en het Taalhuis zijn onvoldoende bekend bij professionals en inwoners. Deze onbekendheid zorgt ervoor dat signalen van laaggeletterdheid niet worden herkend en nauwelijks bespreekbaar worden gemaakt. We starten daarom een campagne gericht op inwoners om meer bekendheid te geven aan laaggeletterdheid en om taboe en schaamtegevoelens te doorbreken. En ook bij sociale professionals brengen we laaggeletterdheid onder de aandacht waarbij het aanbod en de rol van het Taalhuis de specifieke aandachtspunten zijn. Waar mogelijk en wenselijk zetten we taalambassadeurs in. Deze ambassadeurs zijn ervaringsdeskundigen en weten als geen ander inzicht te geven in het onderwerp laaggeletterdheid. Zij kunnen enerzijds een rol invullen in het overbrengen van het verhaal en anderzijds een adviserende rol vervullen ten aanzien van de uitvoering.

In de uitwerking en uitvoering van de campagne wordt waar mogelijk opgetrokken met de Provincie Gelderland die momenteel ook een campagne voorbereidt over laaggeletterdheid. Van beide kanten is er de wens om samen te werken.

Actielijn 2. Signalering en toeleiding
Professionals in zorg en welzijn zijn een onmisbare schakel in het overbruggen van de kloof tussen inwoner en aanbod.
Voor aanbieders en het Taalhuis is het moeilijk om de doelgroep rechtstreeks te bereiken. Maar de professional die al in contact staat met de inwoner (vanuit welzijnswerk, sociale wijkteams, voorschoolse voorzieningen of schulddienstverlening) is wel in de positie om het probleem te signaleren. Vanuit de al bestaande relatie met de inwoner kunnen zij laaggeletterdheid bespreekbaar maken en de Arnhemmer motiveren en ondersteunen naar passend aanbod. Maar de professionals moeten dan wel weten hóe en daarbij ondersteuning krijgen. We gaan professionals scholing aanbieden waarbij de focus ligt op het signaleren, bespreken en doorverwijzen van laaggeletterden naar het aanbod. Waar mogelijk willen we dat organisaties het screenen op laaggeletterdheid structureel opnemen in hun werkwijze zodat men minder afhankelijk is van 'de waan van de dag' en op deze manier een lange-termijn aanpak wordt geborgd.
De Taalpunten worden verder ontwikkeld om professionals te ondersteunen: een plek waar zij terecht kunnen voor informatie en advies.

Actielijn 3. Aanbod
We streven naar een kwalitatief goed aanbod dat aansluit op de behoefte van de doelgroep.
Het aanbod moet op wijkniveau voor inwoners en professionals inzichtelijk zijn. Dit bevordert het aanmelden en doorverwijzen. We breiden waar nodig en waar mogelijk het aanbod uit op basis van vraag en versterken vooral de samenwerking tussen de verschillende aanbieders. Er komen goede afspraken over hoe onderling wordt doorverwezen. In het regionaal aanbiedersoverleg kunnen goede ideeën worden uitgewisseld. Er is aandacht voor de kwaliteit van zowel het formeel als het non-formeel aanbod, vrijwilligers worden getraind en krijgen intervisie. Resultaten worden gemonitord (zie actie 4). Een Taalhuiscoördinator als spin in het web is hierin cruciaal.

Actielijn 4. Monitoring
Voorop staat dat het aanbod daadwerkelijk bijdraagt aan de ontwikkeling van de basisvaardigheden van de deelnemer. Om inzicht te krijgen in de effecten van het aanbod willen we de resultaten van de cursisten in beeld brengen. Er zijn verschillende monitorings-instrumenten die ingezet kunnen worden.

Preventie

In de aanpak staan geen specifieke acties op preventie. Preventie van laaggeletterdheid gebeurt door interventies gericht vanuit het onderwijsachterstanden-beleid. Partners als Bibliotheek Arnhem en Stichting PAS zetten in op het voorkomen en aanpakken van leerachterstanden. Waar mogelijk wordt echter vanuit de vier hoofdonderdelen wél aansluiting gezocht met preventie. Bijvoorbeeld: scholing van medewerkers kinderdagverblijven en ontwikkeling van aanbod gericht op jonge ouders.

Actielijnen 2018-2019

1. Bekendheid en bewustwording		
Resultaat	**Actie**	**Wie gaat dit doen**
Inwoners weten wat laaggeletterdheid is en weten het Taalhuis te vinden voor informatie en advies	Er komt een stads brede campagne over laaggeletterdheid via verschillende kanalen, waaronder lokale radio en tv	Gemeente
Professionals zijn bekend met het onderwerp laaggeletterdheid en de relatie die het heeft met levensdomeinen gezin, gezondheid, geld en werk	Er zijn minimaal vijf presentaties en voorlichtingsbijeenkomsten gegeven over laaggeletterdheid bij verschillende organisaties in de stad	Partners in kernteam laaggeletterdheid
	Laaggeletterdheid krijgt een plek in nieuwsbrieven van minimaal tien organisaties	Partners in kernteam laaggeletterdheid
Bestuurders binnen overheid, onderwijs en welzijn zijn bekend met het onderwerp laaggeletterdheid, met de urgentie van een gezamenlijke aanpak en de eigen rol daarin	Er blijft aandacht voor het onderwerp in bestuurlijke overleggen	Partners in kernteam laaggeletterdheid

2. Signalering en toeleiding		
Resultaat	**Actie**	**Wie gaat dit doen**
Professionals zijn in staat om laaggeletterdheid te signaleren en bespreekbaar te maken	Er zijn minimaal vijf presentaties en trainingen gegeven over het doorverwijzen	Stichting Lezen en Schrijven en Taalpunten
Professionals kennen de route waarlangs een laaggeletterde bij het aanbod terecht komt	Er is een doorverwijsschema (op wijkniveau en apart voor stedelijke organisaties) en werkafspraken voor professionals beschikbaar	Taalhuiscoördinator en Taalpunten
Laaggeletterden zijn beter in beeld bij professionals	Minimaal twee organisaties in de stad nemen het structureel screenen op laaggeletterdheid op in hun werkproces	Stichting Lezen en Schrijven en Taalhuiscoördinator

3. Aanbod

Resultaat	Actie	Wie gaat dit doen
Het beschikbare aanbod is inzichtelijk voor professional en inwoners.	Aanbod is op stedelijk niveau en op wijkniveau in Malburgen en Geitenkamp in kaart gebracht en toegankelijk voor de burgers en professionals door middel van een folder of soortgelijk	Taalpunten en Taalhuiscoördinator
Het beschikbare aanbod sluit aan op de vraag en behoefte	Aanbod wordt vraaggericht uitgebreid	Taalpunten en partners in kernteam laaggeletterdheid
Onderlinge doorverwijzing tussen de aanbieders verloopt soepel en de lijntjes zijn duidelijk	Heldere afspraken tussen aanbieders over doorverwijzing	Aanbieders en Taal-huiscoördinator
	Versterken van het Taalhuis als spin in het web	Taalhuiscoördinator
Kwaliteit van aanbod is geborgd	Vrijwilligers die actief zijn in het aanbod worden getraind en krijgen structureel intervisie	ROC Rijn IJssel en aanbieders
	Resultaten worden gevolgd (zie bij 'monitoring')	Aanbieders

4. Monitoring

Resultaat	Actie	Wie gaat dit doen
Inzicht in het effect van de uitgevoerde acties: wat werkt en wat werkt niet, wat voortzetten en wat stoppen	Bijhouden van aantal en soort vragen bij het Taalhuis	Taalhuiscoördinator
Inzicht in het resultaat van het aanbod: aantallen, inhoud en door verwijzing	Alle aanbieders maken gebruik van passende monitoringsinstrumenten	Aanbieders en Taalhuiscoördinator
Inzicht in de aansluiting op de behoefte van de inwoner op het aanbod	Alle aanbieders zorgen voor een evaluatie van hun trajecten	Aanbieders en Taalhuiscoördinator

5 | Organisatie, rollen en taken

Kernteam laaggeletterdheid

Het kernteam laaggeletterdheid Arnhem is een samenwerking van organisaties die zich inspant om laaggeletterdheid in Arnhem tegen te gaan. Binnen het kernteam komen de kennis en ervaring van de partijen bij elkaar. Hier vindt afstemming plaats en wordt de gezamenlijke aanpak gemonitord en bijgesteld wanneer dat nodig is.

Het kernteam volgt onder andere de vraag en het aanbod en kijkt of dit voldoende op elkaar aansluit. In het verlengde geeft zij advies aan de regiocoördinator Volwasseneneducatie over Arnhemse subsidieaanvragen voor de regeling non-formele educatie[5]. Bij deze aanvragen voor nieuw aanbod of verlenging van bestaand aanbod let het kernteam op de kwaliteit van het aanbod, of het aansluit op de behoefte van de doelgroep en of het aangevraagde project van toegevoegde waarde is binnen het bestaande aanbod.

Gemeente Arnhem

De gemeente Arnhem heeft een dubbelrol. Enerzijds is zij deelnemer in het kernteam en levert een inhoudelijke bijdrage aan de uitvoering van de aanpak. Bijvoorbeeld: het agenderen van het onderwerp en het betrekken van medewerkers met klantcontact die in de positie zijn om te signaleren en door te verwijzen. Anderzijds heeft de gemeente een faciliterende en opdracht gevende rol. Zo zet de gemeente het beschikbare budget voor aanpak laaggeletterdheid deels in voor onder meer coördinatie en communicatie.

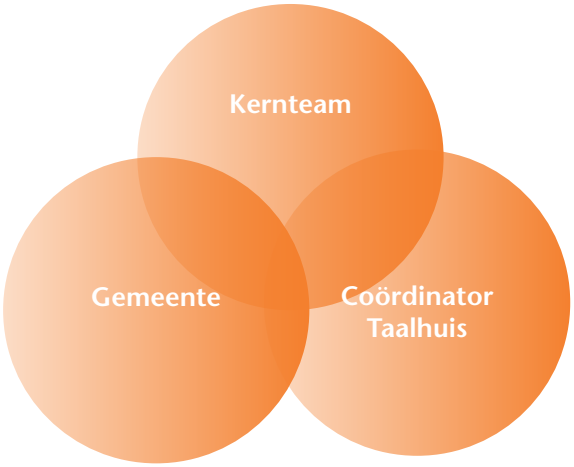
Kwartiermaker plan van aanpak en coördinator Taalhuis

De Taalhuiscoördinator zorgt voor samenhang in de samenwerking. Denk aan monitoring, scholing voor vrijwilligers, overzicht aanbod en onderlinge doorverwijzing. De Taalhuiscoördinator zal als spin in het web van het Taalhuis functioneren. Daarnaast is een belangrijke taak van deze coördinator dat resultaten en ervaringen worden teruggekoppeld aan het kernteam. Deze informatie wordt gebruikt voor borging van de aanpak na 2019.

Voordat een Taalhuiscoördinator wordt aangesteld, zal eerst een kwartiermaker worden aangesteld. Deze gaat in maximaal drie maanden tijd de aanpak van laaggeletterdheid vertalen naar uitvoering, waarmee vervolgens de coördinator van het Taalhuis aan de slag kan.

De kwartiermaker heeft de volgende opdrachten:
- Plan verder uitwerken tot een opdracht voor de Taalhuiscoördinator.
- Advies uitbrengen over positionering van de Taalhuiscoördinator
- Functieprofiel voor de Taalhuiscoördinator maken.
- Verkennen waar en hoe taalpunten in de wijk ingesteld kunnen worden.
- Verkennen wie / welke organisaties de taalpunten kunnen bemensen.
- Voorstellen doen voor werkafspraken waarmee verbinding wordt gelegd tussen het Taalhuis en organisaties op het gebied van participatie, gezondheid, financiën en gezin.

De kwartiermaker wordt aangesteld door de gemeente en aangestuurd door de betrokken beleidsmedewerker. Het kernteam heeft hierbij een informerende en adviserende rol. De Taalhuiscoördinator werkt vanuit een Arnhemse maatschappelijke organisatie. Welke dat is, wordt bepaald op basis van het advies van de kwartiermaker. De gemeente Arnhem is daarbij opdrachtgever voor de betreffende organisator.

[5] De subsidieregeling non-formele educatie regio Midden-Gelderland is bedoeld voor de ontwikkeling van voldoende en gevarieerd aanbod in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. Een van de vereisten voor een toekenning van de aangevraagde subsidie is een positief advies van het kernteam van de sub regio waar het aanbod wordt uitgevoerd.

6 | Begroting

De gemeenteraad van de gemeente Arnhem heeft € 250.000,- vrij gemaakt voor de aanpak van laaggeletterdheid in 2018 en 2019. Dit budget wordt grotendeels ingezet om de plannen van het kernteam laaggeletterdheid Arnhem te realiseren. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende raming:

Hoofdonderdelen	Gemeente	Andere partij
Actielijn 1. Bekendheid / bewustwording • Campagne	€ 50.000,-	
Actielijn 2. Signalering en toeleiding • Trainen en voorlichting van professionals		Wordt aangeboden door Lezen en Schrijven i.s.m. partners Taalhuis, eventuele eigen bijdrage door organisaties zelf.
Actielijn 3. Aanbod • Ontwikkelen nieuw en voortzetten van bestaand aanbod • Trainen/ondersteunen van vrijwilligers • Aanbod inzichtelijk		Gefinancierd vanuit (regionale) middelen Wet Educatie Beroepsonderwijs. Werkbudget coördinator Taalhuis
Actielijn 4. Monitoring • Aanpak (digitale ondersteuning)	€ 5.000,-	
Overkoepelend • Kwartiermaker en coördinator Taalhuis • Werkbudget coördinator Taalhuis	€ 160.000,- € 20.000,-	
Totaal	€ 235.000,-	

Afhankelijk van samenwerking met andere partijen en de eventuele budgetten die daarbij worden ingebracht, kan de verdeling van de middelen over de verschillende posten nog gewijzigd worden.

Het resterende deel van het budget van de gemeente Arnhem (€ 15.000,-) wordt benut om binnen de eigen organisatie meer aandacht te besteden aan signalering van laaggeletterdheid en toeleiding naar aanbod om laaggeletterdheid tegen te gaan.

Bijlagen

Bijlage 1. Volwasseneneducatie / laaggeletterdheid

Definitie
"Geletterdheid omvat luisteren, spreekvaardigheid, lezen, schrijven, gecijferdheid (rekenen) en in dat kader het gebruiken van alledaagse technologie om te communiceren en om te gaan met informatie."
Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap

Laaggeletterden hebben moeite met het lezen, begrijpen en gebruiken van relatief eenvoudige teksten, in digitale vorm of op papier. Aangezien het digitaal vaardig zijn steeds belangrijker wordt, is het gebruik van het begrip "versterken basisvaardigheden" toegevoegd. Als we praten over "terugdringen laaggeletterdheid" bedoelen we hier mee; de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid en het versterken van (digitale) basisvaardigheden.

Laaggeletterdheid is meestal een gevolg van een combinatie van verschillende factoren:
- de thuissituatie: economisch, sociaal, cultureel;
- het onderwijssysteem;
- individuele (leer)problemen (intelligentie, ziekte, dyslexie, dyscalculie)

Daarnaast zijn de eisen die gesteld worden aan vooral de leesvaardigheid, nog nooit zo hoog geweest. De ontwikkelingen naar een kenniseconomie, bureaucratisering en ingrijpende technologische veranderingen vragen om een relatief hoog niveau van geletterdheid.

Doelgroepen
Ongeveer 1 op de 9 Nederlanders tussen de 16 en 65 jaar is laaggeletterd. Van deze groep heeft bijna 70% Nederlands als moedertaal.
43% van de laaggeletterden is niet actief op de arbeidsmarkt (inactief of werkloos). 11% van de recent werklozen en 25% van de langdurig werklozen zijn laaggeletterd (Buisman et al., 2013).

Indicatoren voor laaggeletterdheid
1. Opleidingsniveau: opleidingsniveau is een risico indicator voor laaggeletterdheid. Bij mensen met een laag opleidingsniveau komt laaggeletterdheid veel vaker voor dan bij mensen met een hoog opleidingsniveau.
2. Leeftijd: laaggeletterdheid komt vaker voor in hogere leeftijdsgroepen. Dit komt enerzijds door verlies van vaardigheden en anderzijds door beperktere scholing op jonge leeftijd. Hoe meer ouderen, des te noodzakelijker een aanpak van laaggeletterdheid.
3. Soort opleiding: laaggeletterdheid komt veel vaker voor bij mensen met een beroepsopleiding (bij voorbeeld mbo) dan bij mensen met een algemene opleiding (bijvoorbeeld havo/vwo).
4. Arbeidsmarktstatus: laaggeletterdheid komt vaker voor bij mensen die geen werk hebben. Bij studenten en fulltime werkenden komt laaggeletterdheid minder vaak voor.
5. Beroep: laaggeletterdheid komt vaker voor bij mensen die een beroep hebben met een lage sociale status, zoals ongeschoold werk of fabrieksarbeid.
6. Migratiestatus: bij allochtonen komt vooral bij de 1e generatie laaggeletterdheid veel voor. Een andere risicogroep zijn allochtone jongeren in de 2e of 3e generatie.

Het belang van geletterdheid
Een betere taalbeheersing zorgt ervoor dat mensen zelfredzamer, sociaal actiever en gelukkiger zijn en minder kans hebben op armoede. Een aanzienlijk deel van de deelnemers krijgt een betere plek in de samenleving. Hun welzijn verbetert.
De gezondheidssituatie van geletterden is in een aantal opzichten beter dan die van laaggeletterden. Geletterde mensen hebben beter ontwikkelde gezondheidsvaardigheden en ervaren minder snel gezondheidsproblemen.
Door vroegtijdige inzet op het tegengaan van laag geletterdheid, vergroten kinderen hun ontwikkelings- en ontplooiingskansen. Hierbij spelen zowel professionals als ouders een cruciale rol.
Investeren in de vermindering van laaggeletterdheid leidt tot een betere arbeidsmarktpositie en beter functioneren van laaggeletterde werknemers.

Bronnen:
Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland, publicatie van Stichting Lezen en Schrijven i.s.m. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) Maastricht University, 2016
Feiten & cijfers geletterdheid, publicatie van Stichting Lezen & Schrijven i.s.m. Maastricht University School of Business and Economics Educational Research & Development, 2013

Bijlage 2. Wat is er al?

De organisaties die met elkaar samenwerken in het kernteam laaggeletterdheid Arnhem zetten zich allemaal al langere tijd in voor de aanpak van laaggeletterdheid. Vanuit hun eigen organisatie met hun eigen expertise maken ze zich hard om laaggeletterdheid tegen te gaan én te voorkomen. Alle organisaties hebben een groot netwerk in Arnhem op strategisch, tactisch én uitvoerend niveau.

Bibliotheek Arnhem

Preventie:

- Verzorgt programma's in het kader van laaggeletterdheid in de VVE-kinderopvang en het Basisonderwijs
  - VVE: Boekstart in de kinderopvang, Voorleesexpress, en in consultatiebureaus (nu Boekencollectie en daar komt Boekstartcoach voor in de plaats
  - Basisonderwijs: Bibliotheek op school en educatieve abonnementen: Levert boekenkisten op maat voor het onderwijs PO en VO
- Bezoekt AZC ´s, scholen en verzorgingshuizen met de Bibliobus
- Gaat samen met stichting PAS het project Taalrijke thuisomgeving uitvoeren binnen de VVE
- Traint leerkrachten in het basisonderwijs om de taal-en rekenontwikkeling van kinderen te integreren in de muzische vakken
- Traint pedagogische medewerkers en leerkrachten PO

Reductie:

- Verzorgt bijeenkomsten om het lezen, schrijven, digitale vaardigheden te bevorderen vanuit individuele interesses (Taalcafé en DigiTaalhuis, Digisterker, Nederlandse liederen zingen, Koken binnen je budget*, Wijkatelier Klarendal, verhalen academie, Geitenkamp*)
  Aanbieder van educatie: cursussen voor NT2 level 1-3 en conversatie, creatief schrijven, Leeskring NT1 en NT2)
- Gaat projecten uitvoeren om verbinding aan te gaan met NT1 (peergroup, Ernhum Bingo)
- Beheert een speciale collectie voor minder taalvaardigen
- Verzorgt bijeenkomsten om mensen te helpen met hun financiën (financiële café)
- Vormt een alliantie van organisaties, bedrijven en individuen gestart om laaggeletterdheid in Arnhem te bestrijden (Hackathon 100% geletterd, netwerkbijeenkomsten, incompany trainen Nederrijn Schoonmaak, Olympus Gym)
- Verzorgt training voorlezen voor beroepskrachten
- Biedt hulp bij belastingaangiften
- Verzorgt rondleidingen voor externe NT2 activiteiten (ISK)
- Verzorgt trainingen herkennen en doorverwijzen
- Traint en ondersteunt Taalhuis vrijwilligers

Gemeente Arnhem

- Vanuit Onderwijsachterstandenbeleid wordt ingezet op het tegengaan van taalachterstanden bij kinderen. De uitvoering is belegd bij Stichting PAS.
- Vanuit Activerend Werk zijn medewerkers voorgelicht over laaggeletterdheid en is samenwerking gestart met Prago, een aanbieder die zich specifiek richt op inwoners met een licht verstandelijke beperking / zeer moeilijk lerenden.
- Binnen het programma Inclusie is beheersing van de Nederlandse taal één van de speerpunten;
- Het cluster Werk & Inkomen heeft de brief aan inwoners die een uitkering aanvragen vereenvoudigd. Ook wordt momenteel bekeken hoe aandacht besteedt kan worden aan laaggeletterdheid door consulenten. Opnemen in de werkprocessen is één van de aandachtspunten.
- De afdeling Burgerzaken gaat haar medewerkers voorlichten over het herkennen van laaggeletterdheid en het doorverwijzen naar het Taalhuis.
- De afdeling Communicatie werkt aan het meer toegankelijk communiceren naar inwoners. Ervaringsdeskundigen (oud-laaggeletterden) en Stichting Lezen & Schrijven zijn betrokken bij de ontwikkeling van een campagne rond de gemeenteraadsverkiezingen.
- Teams Leefomgeving zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van dit plan. In Malburgen is aanpak laaggeletterdheid een speerpunt.

Rijn IJssel

- Is aanbieder van educatie: we hebben trajecten op alle niveaus voor laaggeletterden, die Nederlands als moedertaal hebben én voor mensen die Nederlands als tweede taal hebben. Deze trajecten zijn gericht op de basisvaardigheden en worden zowel in de wijk als centraal uitgevoerd.
- Is aanbieder van inburgeringstrajecten voor alle niveaus: van analfabeet tot hoger opgeleiden
- Verzorgt de toetsing voor de Taaleis voor de gemeenten in deze arbeidsmarktregio
- Verzorgt de centrale intake en draagt zorg voor de monitoring van de voortgang van cursisten in ons aanbod.
- Heeft een Taalloket, waar werkgevers ondersteuning kunnen vragen in de begeleiding van statushouders op de werkvloer, in opdracht van Activerend Werk.
- Heeft een aantal ervaringsdeskundigen opgeleid tot ambassadeurs, die ingezet kunnen worden bij voorlichting en promotie.

- Is partner in het ToTaalplan Presikhaaf: het huidige aanbod is in beeld gebracht, wij verzorgen de centrale intake in Presikhaaf, waarbij gekeken wordt welk traject hebt beste past bij de leervraag, we adviseren over het gewenste aanbod en verbreding van het huidige aanbod (bijvoorbeeld de uitbreiding van het taaltraject met stages c.q. vrijwilligerswerk in de wijk).
- Heeft het huidige aanbod in de wijk Malburgen in beeld gebracht en een aanbeveling gedaan voor een plan van aanpak.
- We verzorgen de taalscholing voor alle vrijwilligers, die werkzaam zijn in het non-formele aanbod en dragen bij aan de kwaliteitsverbetering van het non-formele aanbod.
- Kan trainingen herkennen en doorverwijzen verzorgen.

Rijnstad

- Participatiewerk Presikhaaf coördineert het To-Taal-plan. In Presikhaaf staat 2e Taalverwerving hoog op de agenda; er is n.a.v. het wijkactieplan Presikhaaf een To-taal-plan geschreven dat i.s.m. wijkteam Leefomgeving Presikhaaf, Participatiewerk Presikhaaf en Rijn IJssel wordt uitgevoerd. Participatiewerk heeft ook een taalfolder gecreëerd.
- Vanuit de vrijwilligerscentrale is het project 'Taalmaatjes' (stedelijk) actief. Een anderstalige wordt geholpen door een taalmaatje om zo beter Nederlands te leren spreken en de Nederlandse cultuur beter te leren kennen.
- Oudercursus Logo 3000. Logo 3000 is een taalstimuleringsprogramma voor ouders. Ouders leren hoe ze op een leuke manier thuis aan de slag kunnen met de woorden die hun kinderen in de onderbouw van de basisschool of op de peuterspeelzaal leren.
- Spel aan Huis. Door spelbegeleiding wordt o.a. de Nederlandse taal gestimuleerd.

Stichting Lezen en Schrijven

- Wil graag vraaggericht en ook proactief adviseren, initiëren en inspireren tav laaggeletterdheid
- Speelt een verbindende rol in het netwerk, ook tav van kennisdeling regionaal, provinciaal en landelijk.
- Ondersteunt het kernteam laaggeletterdheid Arnhem
- Ondersteunt bij activiteiten rond bewustwording, awareness laaggeletterdheid, levert daarvoor communicatiematerialen.
- Ondersteunt bij subsidieaanvragen
- Zet eigen regelingen voor financiële ondersteuning van nieuwe initiatieven in: Vliegwielbijdrage, Innovatiebijdragen Geld en Werk.
- Faciliteert kosteloos de samenwerkende partners, zowel aanbieders van educatie als (potentiële) vindplekken, met:
  - Screeningsinstrumenten
  - Trainingen
    - Herkennen en signaleren laaggeletterdheid voor professionals
    - Motiverende gespreksvoering (bespreekbaar maken laaggeletterdheid) voor professionals
    - Basistrainingen voor vrijwilligers (via Rijn IJssel)
    - Verdiepende trainingen en workshops voor vrijwilligers (laaggecijferdheid, digitale vaardigheden, financiële zelfredzaamheid, gezondheid/voeding, ouderbetrokkenheid, werk etc.) (coproductie Rijn IJssel)
  - Lesmaterialen voor vrijwilligers
    - Materialen voor basisvaardigheden
    - Themamaterialen
    - Enzovoorts

Stichting PAS

- In samenwerking met de gemeente Arnhem geeft Stichting PAS vorm aan het onderwijsachterstandenbeleid waarbij ingezet wordt op taalachterstanden bij kinderen
- Stichting PAS ondersteunt de voorschoolse voorzieningen en scholen bij (kwalitatief goede) uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid
- In samenwerking met verschillende partners streeft Stichting PAS naar een taalrijke thuisomgeving voor alle kinderen, hiervoor heeft Stichting PAS verschillende consulenten in het werkveld, namelijk de schoolcontactwerkers, logopedisten en coaches
- Een belangrijk onderwerp binnen het onderwijs achterstandenbeleid en bij Stichting PAS is het educatief partnerschap tussen pedagogisch medewerkers/leerkrachten en ouders. Onder andere organiseert PAS hiervoor ouderbijeenkomsten. Ouders worden in deze bijeenkomsten en in gesprekken gestimuleerd hun kind thuis te ondersteunen in de (taal)ontwikkeling. Wanneer ouders het gevoel hebben dit niet goed te kunnen, bijvoorbeeld doordat zij laaggeletterd zijn, dan kan dit in gesprekken duidelijk worden en kunnen de pedagogisch medewerkers/leerkrachten de ouders doorverwijzen naar vormen van ondersteuning.

Bijlage 3. Wetgeving en beleid

Het wettelijke uitgangspunt voor de uitvoering van Volwasseneneducatie is de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB). Gemeenten zijn hiermee verantwoordelijk voor voldoende en kwalitatief goed aanbod van educatieopleidingen, voor inwoners van 18 jaar en ouder die niet inburgering plichtig zijn. Hieronder vallen:

- analfabeten
- laaggeletterden, die hun vaardigheden Nederlandse taal en rekenen willen verbeteren, gericht op het bereiken van het ingangsniveau voor het beroepsonderwijs,
- vrijwillige inburgeraars die hun Nederlandse taalvaardigheden willen verbeteren door deelname aan een opleiding Nederlands als tweede taal en/of het afleggen van het staats-examen

Het Rijk kent hiervoor een specifieke uitkering Educatie toe aan de contactgemeenten van de arbeidsmarktregio's. In dit geval Arnhem, voor de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. De contactgemeente stelt met de regiogemeenten een plan op voor voldoende en kwalitatief aanbod van trajecten in de regio.

De keuze in onze regio bestaat enerzijds uit het behoud van een kwalitatief hoogstaand formeel aanbod bij ROC Rijn IJssel (minimaal 60% van het regionale budget). En aan de andere kant de ontwikkeling van non-formeel aanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief. Aan beide kanten zijn inspanningen nodig om het geheel te verbinden tot een effectieve en sluitende leerlijn.

Voor de ontwikkeling van non-formeel taalaanbod is een subsidieregeling opgezet. Door deze regeling worden maatschappelijke organisaties gestimuleerd om laagdrempelig aanbod te ontwikkelen.

Bijlage 4. Begrippenlijst

Aanbieder

Een aanbieder is een organisatie die formele en/of non-formele volwasseneneducatie (taal, rekenen en/of digitale vaardigheden) aanbiedt.

Basisvaardigheden

Binnen de volwasseneneducatie wordt onder de basisvaardigheden verstaan: taal-, reken- en digitale vaardigheden voor laagopgeleide volwassenen. Onder taal verstaan we Nederlands als tweede taal en Nederlands als moedertaal. Met voldoende beheersing van de basisvaardigheden kan een volwassene zich zelfstandig kan redden in de maatschappij, deze persoon is zelfredzaam.

Formele en non-formele educatie

In de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) wordt formele educatie omschreven als educatie die wordt afgesloten met een diploma dat erkend is en gebaseerd is op de standaarden en eindtermen volwasseneneducatie. Het betreft educatieaanbod waarvoor deelnemers ter afronding een diploma of certificaat krijgen dat door het ministerie van OCW wordt erkend. Dat kan bijvoorbeeld een diploma zijn voor een opleiding Nederlandse taal of rekenen, gericht op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs 2F. De aanbieder moet voor dit type aanbod een diploma-erkenning hebben voor opleidingen taal en rekenen die worden benoemd in de WEB. Deze trajecten worden begeleid door gecertificeerde docenten.

In de praktijk wordt formele educatie veelal anders opgevat dan in de WEB is omschreven. Namelijk als 'intentionele en systematische educatie binnen een school/professionele onderwijsorganisatie'. Het aspect 'diploma-erkenning bij DUO' wordt daarbij buiten beschouwing gelaten of mogelijk daar waar het de ROC's betreft, verondersteld. Formele educatie wordt daarmee in de praktijk veelal breder opgevat dan in de WEB is omschreven. Non-formele educatie heeft daarmee in de praktijk juist een smallere betekenis dan in de WEB beschreven staat (educatie waarbij de trajecten niet worden afgesloten met een diploma dat erkend wordt door het ministerie van OCW). Namelijk als georganiseerd leren, doelgericht maar misschien minder gestructureerd en systematisch in vergelijking met formeel leren. De omgeving is daarbij niet per se ontworpen als leeromgeving. Denk bijvoorbeeld aan cursussen in een bibliotheek of wijkcentrum.

Geletterdheid

Geletterdheid is het vermogen om zelf tekst te schrijven en geschreven tekst te lezen, te begrijpen, te evalueren, te gebruiken en toe te passen in de maatschappij en het persoonlijk leven. Het is het vermogen om eigen doelen te bereiken en je kennis en potentieel verder te ontwikkelen met behulp van geschreven tekst. Geletterdheid omvat luisteren, spreken, schrijven, gecijferdheid en het gebruik van alledaagse technologie. Iemand is voldoende geletterd om zelfredzaam te kunnen zijn in de maatschappij als deze persoon functioneert op niveau 2F van het Referentiekader Taal en Rekenen (Zie Referentiekader Taal en Rekenen).

Kernteam Laaggeletterdheid Arnhem

In het kernteam zijn Rijnstad, Stichting PAS, Rijn IJssel, Bibliotheek Arnhem, Stichting Lezen en Schrijven en de gemeente Arnhem vertegenwoordigd.
Elke organisatie werkt op haar manier aan de bestrijding van laaggeletterdheid. Tegelijk worden binnen het kernteam kennis, ervaring en ingang tot de doelgroep gebundeld. Samen werkt het kernteam aan een lokale structuur die het mogelijk maakt om de doelgroep te bereiken en de kloof naar passend aanbod te overbruggen.

NT1

Nederlands als eerste taal. We duiden met deze term volwassenen aan die het Nederlands als moedertaal hebben.

NT2

Nederlands als tweede taal. De term NT2 verwijst naar het taalonderwijs aan mensen met een andere moedertaal dan het Nederlands. Doel van dit onderwijs is het verwerven van de Nederlandse taal.

Subsidieregeling non-formele educatie regio Midden-Gelderland

Deze regeling is bedoeld om maatschappelijke organisaties aan te moedigen om non-formeel aanbod te ontwikkelen in de regio Midden Gelderland.

Taalambassadeur

Taalambassadeurs weten uit eigen ervaring hoe het is om niet te kunnen lezen en schrijven. Zij zijn getraind om uiteenlopende doelgroepen, van politici tot laaggeletterden, te overtuigen van het belang van goede basisvaardigheden voor iedereen. Dat doen zij bijvoorbeeld in presentaties en via de media.

Taalhuis - Taalpunt

Het Taalhuis heeft binnen de aanpak laaggeletterdheid een centrale functie bij het adviseren, verwijzen en monitoren van inwoners en professionals.
Het Taalhuis is de overkoepelende term voor de samenwerking van verschillende taalpunten in Arnhem. Er zijn verschillende Taalpunten in de wijken, en een stedelijk taalpunt voor waar er (nog) geen taalpunt in de wijk is. Elk taalpunt heeft een centrale positie in de wijk, er is expertise over laaggeletterdheid en het aanbod in de wijk aanwezig. Zowel inwoners, professionals als vrijwilligers kunnen in deze taalpunten terecht met vragen.

WEB

Wet Educatie en Beroepsonderwijs, ingevoerd in 1996. Deze wet regelt de organisatie van verschillende vormen van beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Gemeenten krijgen jaarlijks budget op basis van deze wet voor het inkopen van cursussen gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Het mogen alleen cursussen zijn bestemd voor volwassenen vanaf 18 jaar die niet inburgering plichtig zijn.
Met het WEB-budget kunnen de volgende opleidingen worden gefinancierd:

- opleidingen Nederlandse taal en rekenen, gericht op alfabetisering en op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs;
- opleidingen Nederlands als tweede taal, Programma I en II die opleiden voor het diploma Nederlands als tweede taal, bedoeld in het Staatsexamenbesluit Nederlands als tweede taal;
- opleidingen Nederlands als tweede taal, gericht op beheersing van een basisniveau Nederlandse taal;
- opleidingen Nederlands als tweede taal, gericht op alfabetisering;
- bij ministeriële regeling aan te wijzen andere opleidingen.

De WEB-gelden kunnen zowel aan trajecten binnen de formele als non-formele educatie worden besteed.